

INTERNATIONAL JOURNAL OF ORIGINAL EDUCATIONAL RESEARCH

Research Article

**TAŞIMALI EĞİTİMDE GÖREV YAPAN ÖĞRETMENLERİN
ALGILADIKLARI RİSK VE SORUNLAR**

Mehmet İKİNCİ

ikinciordu@gmail.com

Milli Eğitim Bakanlığı

Selda BALCI GÜÇLÜ

selda.balciuguclu@gmail.com

Milli Eğitim Bakanlığı

Mustafa Bülent EKER

mustafabulenteker@gmail.com

Milli Eğitim Bakanlığı

Ayşegül UTLU SARIYAĞ

aysegullsariyagg@gmail.com

Milli Eğitim Bakanlığı

ÖZET

Bu araştırma, taşınmalı eğitimde görev yapan öğretmenlerin algıladıkları risk ve sorunları ortaya koymak amacıyla gerçekleştirilmiştir. Bu araştırmanın evrenini, 2024-2025 eğitim-öğretim yılında Karadeniz Bölgesi'nin, Doğu Karadeniz bölümünde yer alan bir ilçedeki resmi okullarında görev yapan öğretmenler oluşturmaktadır. Örnek seçimi için en uygun örnek türlerinden biri olan maksimum çeşitlilik örneği kullanılmıştır. Araştırmaya 15 öğretmen katılmıştır. Bu çalışmada veriler içerik analizi kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırmada; öğretmenler taşınmalı eğitimle ilgili görüşlerini, can ve mal kaybına yol açması mümkün olan durumlar, sorun oluşturan her şey, düzensiz, plansız yaşam, önlem alınmadığında sorun çıkarabilecek durum, hayatımı tehlikeye atacak durum, potansiyel tehlike, hayati tehlikenin bulunması, sakıncalı durum şeklinde açıklamaktadırlar. Öğretmenler; zorunlu olmadıkça kaldırılmalı, risk durumu yüksek olan bir uygulama, tekrar ele alınıp etkili ve verimli hale getirilmelidir, öğrencilere yazık oluyor, riskli bir durum olduğu sonucuna varmışlardır,

Anahtar Kelime: Eğitim, fırsat eşitliği, taşınmalı eğitim.

ABSTRACT

Risks and Problems Perceived By Teachers Working in Transported Education

This research was conducted to reveal the risks and problems perceived by teachers working in mobile education. The population of this research consists of teachers working in public schools in a district located in the Eastern Black Sea part of the Black Sea Region in the 2024-2025 academic year. Maximum diversity sample, one of the most suitable sample types, was used for sample selection. 15 teachers participated in the research. In this study, data was analyzed using content analysis. In the research; Teachers explain their opinions about mobile education as situations that may cause loss of life and property, anything that causes problems, irregular, unplanned life, situations that may cause problems if precautions are not taken, situations that will endanger my life, potential danger, existence of a life-threatening situation, and undesirable situations. Teachers; It should be removed unless necessary, it is an application with a high risk, it should be reconsidered and made effective and efficient, it is a shame for the students, they have concluded that it is a risky situation.

Key Words: Education, equal opportunity, transported education.

GİRİŞ

Eğitim kavramı, üstlenmiş olduğu önem itibariyle tek bir kalıba sığdırılmamış bundan dolayı birçok tanım geliştirilmiştir. Eğitim ile ilgili yapılan her bir tanım eğitimi belirli kalıplara koymuş bundan dolayı da eğitimin tanımını yapmak isteyen her araştırmacı gerek tanımda eksik gördüğü yönleri gidermek gerekse de eğitimi istediği amaca uygun olarak açıklamak için yeni bir tanımlama çabasına girişmiştir. Bilimsel, siyasal, teknolojik, sosyal, ekonomik, kültürel ve psikolojik amaçları olan eğitim çok fonksiyona sahip bir teşebbüstür (Dinçer, 2003).

Modern eğitim, Avrupa’da Endüstri Devrimi ile (XIX. Yüzyıl) başlarken, Osmanlı’da ilköğretimi yaygınlaştırma çabaları 1826 yılında II. Mahmut döneminde yayınlanan bir ferman ile başlamaktadır. Daha sonra 1913 yılında “İlköğretim İçin Geçici Kanun” çıkarılarak ilköğretim zorunlu hale getirilerek devlet okullarında ücretsiz hale getirilmiştir. Cumhuriyetin ilanı ile eğitimin ilköğretim çağındaki (7/14 yaş) çocuklar için “parasız ve zorunlu” olduğu ibaresi 1924 Anayasasına eklenmiştir (Toprakçı, 2006). Zorunlu eğitim, kanuni bir kavramdır. Devletlerin belirli yaş aralıklarındaki tüm vatandaşlarına okula devam ile sorumlu tuttuğu eğitim sürecini ifade etmektedir. Temel eğitim, belli bir seviye ve özellikte eğitimi kapsarken, zorunlu eğitim, belirlenmiş olan çağda belirli bir zaman eğitim almayı ifade eder (Gültekin 1998).

Taşınmalı eğitim sistemi, 1994 yılına kadar çıkarılan bazı emir ve yayınlanan genelgeler ile uygulanmaya çalışılmıştır. Ancak yaşanan bazı sıkıntılar ve ortaya çıkan yeni gelişmeler neticesinde ilk defa “Taşınmalı Eğitim Yönergesi” çıkarılarak hukuki bir zemine kavuşmuştur. Taşınmalı eğitim sisteminde hedeflenen verimin elde edilmesi, etkinliğinin artması ve ortaya çıkan yeni ihtiyaçların karşılanabilmesi için 15 Nisan 2000 tarih ve 24021 sayılı Resmi Gazete ile "Taşınmalı Eğitim Yönetmeliği" yayınlanmıştır. Öğrencilerin taşınması, taşınmalı eğitim, seyrek nüfuslu ve dağınık yerleşim yerlerinde yaşayan veya eğitim ve öğretime uygun olmayan okullarda eğitimlerine devam eden öğrencilerin, Milli eğitim Müdürlüğünce oluşturulan komisyonlar tarafından belirlenen merkezlerdeki okullara günlük olarak ulaştırılmasının sağlanması şeklindedir (Küçüksüleymanoğlu, 2006).

Anayasal bir zorunluluk olmasına rağmen okullaşma hedeflerine %100 ulaşılamamaktadır. Bunun nedenleri arasında bazı yerleşim yerlerinde okul binasının olmayışı bazı yerlere de öğretmen atamasının yapılamamış olması ve nüfusu az olan yerleşim yerlerinde kurum açma ve kapatma yönergesi kapsamında okul açılmaması neden gösterilebilir (Yeşilyurt vd., 2007). Bu nedenler eğitimde fırsat ve imkân eşitliğinin sağlanmasının önüne geçmektedir. Sosyal devlet olmanın gereklerinden biri de vatandaşlar arasında fırsat eşitsizliğini minimize etmek için çaba göstermektir (Kılıç ve Tanman, 2000).

Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu araştırmanın amacı, taşınmalı eğitimde görev yapan öğretmenlerin algıladıkları risk ve sorunları saptamaktır. Bu amaç kapsamında aşağıdaki sorulara cevap aranmaktadır.

1. Risk kavramı nasıl tanımlanmaktadır?
2. 'Taşınmalı eğitim' uygulamasına ilişkin düşünceler nelerdir?
3. Taşınmalı eğitime tabi öğrencilerin en çok karşılaştıkları risk faktörleri nelerdir?
4. Taşınmalı eğitime tabi öğrencilerin karşılaştıkları güçlüklerle tepkilere ve risklere karşı alınan önlemler nelerdir?
5. Taşınmalı eğitim uygulamasında şu an risk faktörü olarak görülüp değiştirilmesi beklenen uygulamalar nelerdir?
6. Taşıma merkezinde verilen beslenme hizmetine ilişkin düşünceler nelerdir?
7. Taşıma merkezinin fiziki durumunun (bahçe, spor salonu, derslikler, laboratuvar, kütüphane) yeterliliğine ilişkin düşünceler nelerdir?
8. Öğrencileri taşıyan araçların güvenliliğine ve araçta personel olup olmadığına ilişkin düşünceler nelerdir?

Türkiye'de birçok il, ilçe merkezleri ve bu merkezlere bağlı bulunan köy ve kasabalarında taşınmalı eğitim uygulaması vardır. Türkiye'de ulaşım eğitiminde trafik kaynaklı sorunların belirlenmesine yönelik bir araştırmanın bulunmaması bu araştırmanın önemini daha da artırmaktadır. Araştırma sonunda tespit edilen sorunlara yönelik öneriler getirilmeye çalışıldıkça araştırmanın önemi artmaktadır. Eğitim

ulaşımıyla ilgili harcamalardan ve yararlanan öğrenci sayılarından da anlaşılacağı üzere oldukça büyük bir organizasyon olduğu açıkça görülüyor. Bu alanda ulaşım ile ilgili sorunların araştırılmasının araştırmalara önem katması beklenmektedir.

YÖNTEM

Bu araştırma, taşınmalı eğitimde görev yapan öğretmenlerin algıladıkları risk ve sorunları ortaya koymak amacıyla geliştirilmiştir. Nitel araştırma yöntemi, sosyal olguları bağlı buldukları çevre içerisinde araştırma ve anlamayı esas alan bir yaklaşımdır (Yıldırım ve Şimşek, 2018).

Çalışma Grubu

Bu araştırmanın evrenini, 2024-2025 eğitim-öğretim yılında Ordu ili Ünye ilçesindeki resmi okullarında görev yapan öğretmenler oluşturmaktadır. Örnek seçimi için en uygun örnek türlerinden biri olan maksimum çeşitlilik örneği kullanılmıştır. Bu yöntemin amacı, probleme dahil olabilecek kişilerin çeşitliliğini küçük bir örneklem grubuna yansıtmaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Bu araştırmanın çalışma grubunu 15 öğretmenden oluşturmaktadır.

Tablo 1. Çalışma Grubuna İlişkin Bilgilerin Dağılımı

Katılımcılar	Cinsiyet	Medeni Durum	Öğrenim Durumu	Kıdem
K1	Kadın	Evli	Lisans	16-20 yıl
K2	Erkek	Evli	Lisans	26 yıl ve üzeri
K3	Kadın	Bekar	Yüksek Lisans	26 yıl ve üzeri
K4	Kadın	Evli	Lisans	6-10 yıl
K5	Kadın	Evli	Yüksek Lisans	11-15 yıl
K6	Kadın	Evli	Lisans	16-20 yıl
K7	Erkek	Evli	Lisans	26 yıl ve üzeri
K8	Kadın	Evli	Lisans	21-25 yıl
K9	Erkek	Evli	Lisans	26 yıl ve üzeri
K10	Kadın	Evli	Lisans	11-15 yıl
K11	Kadın	Evli	Lisans	16-20 yıl
K12	Kadın	Evli	Lisans	11-15 yıl
K13	Erkek	Evli	Yüksek Lisans	21-25 yıl
K14	Kadın	Evli	Lisans	11-15 yıl
K15	Kadın	Bekar	Lisans	11-15 yıl

Araştırmaya 15 öğretmen katılmıştır. Kıdem dağılımların bakıldığında; 1 kişinin 6-10 yıl, 5 kişinin 11-15 yıl, 3 kişinin 16-20 yıl, 2 kişinin 21-25 yıl, 4 kişinin 26 yıl ve üzerinde kıdeme sahip oldukları görülmüştür. Toplamda 4 erkek öğretmen ve 11 kadın öğretmen olup ayrıca da 2 bekar 13 evli öğretmen bulunmaktadır. Öğretmenlerin 12 tanesi lisans mezunu, 3 yüksek lisans mezunudur.

Veri Toplama Araçları

Veri toplama aracı olarak, alanyazın taranarak ve araştırmacının tecrübelerinden faydalanılarak; araştırmanın amaçları doğrultusunda hazırlanan nitel araştırma yöntemlerinden görüşme tekniğiyle yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Bu araştırmanın verileri veri toplama formunun son halinin hazırlanmasından sonra 2024-2025 Eğitim-Öğretim yılının ilk dönemi içerisinde toplanmıştır. Uygulama verileri katılımcı öğretmenlerden, Google form aracılığıyla toplanarak yapılmıştır.

Verilerin Analizi

Bu çalışmada veriler içerik analizi kullanılarak analiz edilmiştir. Nitel araştırmada toplanan veriler, tanımlayıcı ve içerik analizi olmak üzere iki şekilde analiz edilir. İçerik analizinde veriler; dört adımda analiz edilir: verileri kodlamak, konuları bulmak, verileri kodlara ve konulara göre düzenlemek ve sonuçları yorumlamaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2018).

BULGULAR

Öğretmenlere “**Sizin düşüncelerinize göre risk kavramını nasıl tanımlayabiliriz?**” şeklinde soru sorulmuş ve verdikleri cevaplar incelenmiştir. Öğretmenler konuyla ilgili görüşlerini; olması muhtemel olumsuz durumlar, can ve mal kaybına yol açması mümkün olan durumlar, sorun oluşturan her şey, düzensiz, plansız yaşam, önlem alınmadığında sorun çıkarabilecek durum, hayatımı tehlikeye atacak durum, potansiyel tehlike, hayati tehlikenin bulunması, sakıncalı durum şeklinde açıklamaktadırlar. Konuyla ilgili örnek görüşmeler aşağıda yer almaktadır:

K1: “İnsanın yaşama hakkını olumsuz etkileyen yada elinden alınmasına neden olacak olumsuz etkenler”

K4: “Başarma ihtimalinin düşük olduğu durumlarda Maddi -manevi değeri olan şeyleri kaybetme ihtimali”

K7: “Can ve mal kaybına yol açması mümkün olan durumlar”

K12: “Olumsuzlukla sonuçlanabilecek bir durumu göze almaktır risk”

K14: “Daha fazlasını göze alabilenlerin kazanma yöntemi”

Öğretmenlere “**Taşımali eğitim**’ uygulamasına ilişkin düşünceleriniz nelerdir?” şeklinde soru sorulmuş ve verdikleri cevaplar incelenmiştir. Öğretmenler konuyla ilgili görüşlerini; zorunlu olmadıkça kaldırılmalı, risk durumu yüksek olan bir uygulama, tekrar ele alınıp etkili ve verimli hale getirilmelidir, öğrencilere yazık oluyor, riskli bir durumdur, kesinlikle kaldırılmalı, eğitimin bir ayağı, fırsat eşitliğine katkı sağlayacağını düşünüyorum, taşımali eğitim gerekli ve devletin sunduğu iyi bir uygulamadır şeklinde açıklamaktadırlar. Konuyla ilgili örnek görüşmeler aşağıda yer almaktadır:

K2:” Öğrenciler yürüyerek okula gitmeli normalde. Ancak zorunluluktan dolayı taşımali eğitime ihtiyaç duyulmaktadır. Fırsat ve imkân eşitliği ilkesi gereğince köy ve kırsal kesimde uygulanmaktadır. Daha da geliştirilmelidir. Sorunlara ve ihtiyaçlara göre gereken yapılmalıdır”

K5: “Daha çok denetlenmesi gereken, tamamen okul idarecilerinin sorumluluğuna bırakılan taşımali eğitimin tüm personellerinin her ay eğitimden geçirilmesi gerekir”

K9: “Konforlu olmasının yan ısıra risk faktörü taşıma oranı yüksek eğitim”

K12: “Taşımali eğitim gerekli ve devletin sunduğu iyi bir uygulamadır”

Öğretmenlere “Sizce taşımali eğitime tabi öğrencilerin en çok karşılaştıkları risk faktörleri nelerdir?” şeklinde soru sorulmuş ve verdikleri cevaplar incelenmiştir. Öğretmenler konuyla ilgili görüşlerini; eğitim durumu yetersiz şoförlere maruz kalması, servis şoförlerinin trafiğe uygun olmayan hal ve hareketleri, yol ve hava şartları, fazladan öğrenci alınıp ayakta yolculuk yapması, kazalar, taşıma esnasında kaza riski, trafik ve ya dikkatsizlik, güvenlik, servis sıkıntısı ve sabah akşam yollarda geçen süre şeklinde açıklamaktadırlar. Konuyla ilgili örnek görüşmeler aşağıda yer almaktadır:

K1: “Trafik kazası, servis beklerken karşılaşacağı sıkıntılar, şoförün dikkatsizliği, şoförlerin güvenli kişiler olup olmadığı”

K6:” Hava şartları nedeniyle okula gecikme trafik kazası vakit kaybetme başlıca nedenlerdendir”

K10: “Güvenlik sorunu, kaza riski, okul giriş -çıkış saatlerine uyamama”

K15: “Servis şoförlerinin trafiğe uygun olmayan hal ve hareketleri”

Öğretmenlere **“Taşımali eğitime tabi öğrencilerin karşılaştıkları güçlüklerle tepkileriniz ve risklere karşı aldığınız önlemler nelerdir?”** şeklinde soru sorulmuş ve verdikleri cevaplar incelenmiştir. Öğretmenler konuyla ilgili görüşlerini; sıkı denetim, yasal çerçeveler içerisinde alınan önlemler, gerekli mercilere durumu bildirmek, soğuk trafik endişesi, hiç bir önlem alınmıyor, bol tedbir dikkat ve sürekli kontrol, trafik kurallarına uymak taşıtın kontrollerden geçmiş olması, denetimler sıklaştırılmalı ve cezalar caydırıcı olmalı şeklinde açıklamaktadırlar. Konuyla ilgili örnek görüşmeler aşağıda yer almaktadır:

K1: “Mevzuata aykırı bir durum var ise önce sözlü olarak şoförün veya kooperatifi bilgilendirme, risk devam ederse tutanak tutup üst amiri bilgilendirme”

K5: “Dinleyici, not alıcı, yapıcı ve çözüm odaklı işlem, paydaşlarla sürekli iletişim halinde olarak işlemler gerçekleştirilir”

K8: “Jandarma komutanlarının servis şoförlerini uymaları, bilgilendirmeleri, sıra ile yavaş bir şekilde iniş ve biniş yapmaları. Emniyet kemerlerini takmalarını sağlamak”

K9: “Önce sözlü uyarıda bulunuyoruz yeterli olmazsa idaremizle paylaşım onların konuşmasını istiyoruz, tutanak tutuyoruz”

K14: “Trafik kurallarına uymak taşıtın kontrollerden geçmiş olması”

Öğretmenlere **“Taşımali eğitim uygulamasında şu anda risk faktörü olarak görüp değiştirilmesini beklediğiniz uygulamalar nelerdir?”** şeklinde soru sorulmuş ve verdikleri cevaplar incelenmiştir. Öğretmenler konuyla ilgili görüşlerini; araçların yetersiz kişilerce denetlenmesi, araçların eski ve donanımlı olmaması, çocukların aileden direk teslim alınmaması, taşımanın kendisi riski, rant denetimsizlik, yaşı küçük

olan öğrenciler için ayrı araç temin edilmesi, personel seçimi, aynı servisin çok sayıda okula gitmesi, kontrollerin ayda bir değil daha sık yapılması, süreyi verimli kullanma ve ulaşımına oluşabilecek olumsuz durumları ortadan kaldırmak, daha çok para kazanmak için giriş -çıkış saatleri yakın okulları çekinmeden almak şeklinde açıklamaktadırlar. Konuyla ilgili örnek görüşmeler aşağıda yer almaktadır:

K1: “Araçların teknik özellikleri, şoförlerin sürekli sağlık, ruhsal durumları ve güvenlik taramasından geçirilmesi, öğrenciler inerken ve binerken okula gelip gelmediğini belirleyecek bir sistem”

K3: “Yol durumu en öncelikli koşul, yolların ilgili kurumlar tarafından daha iyi hale getirilmesi gerekmektedir. Ayrıca anasınıfı öğrencilerine de servis imkânı tanınmalıdır”

K11: “Süreyi verimli kullanma ve ulaşımına oluşabilecek olumsuz durumları ortadan kaldırmak “

Öğretmenlere **“Taşıma merkezinde verilen beslenme hizmetine ilişkin düşünceleriniz nelerdir?”** şeklinde soru sorulmuş ve verdikleri cevaplar incelenmiştir. Öğretmenler konuyla ilgili görüşlerini; öğle yemeği verilmeli, gayet uygun ve yerinde bir uygulama, yiyecekler sağlıklı beslenme modeline uygun değil, yetersiz, yemekhane yok eleman yok, ücretsiz olmalı, sağlıksız, beslenme saatlerini eğitim için harcanması öğrencilerin okuldan erken dağılmalı sağlanmalı şeklinde açıklamaktadırlar. Konuyla ilgili örnek görüşmeler aşağıda yer almaktadır:

K2: “Araçların teknik özellikleri, şoförlerin sürekli sağlık, ruhsal durumları ve güvenlik taramasından Beslenme bulunduğum bölgede yeterlidir. Ancak geliştirilebilir. Öğrenciler plastik tabakla ve kaşıkla yemek yememeli. Yemeklerin yanında küçükte olsa su verilmeli”

K4: “Beslenme saatlerini eğitim için harcanması, öğrencilerin okuldan erken dağılmaları sağlanmalı”

K5: “Gayet yeterli beslenme. Merkezlerdeki çocuklar da servisle gidiyor onlar da bir nevi taşınmalı sayılıyor. Bu uygulamanın tüm devlet okullarına olması gerekiyor “

K8: “Yetersiz beslenme şu an ülkemizde çoğu öğrenci için geçerli bir durum zaten taşınmalı eğitimde de son derece doğru ve önemli bir karar”

K13: “Gerekli ve elzem olduğunu düşünüyorum her öğrencinin evden beslenme getirmesi ya da kantinden alışveriş yapması mümkün olmuyor “

Öğretmenlere **“Taşıma merkezinin fiziki durumunun (bahçe, spor salonu, derslikler, laboratuvar, kütüphane) yeterliliğine ilişkin düşünceleriniz nelerdir?”** şeklinde soru sorulmuş ve verdikleri cevaplar incelenmiştir. Öğretmenler konuyla ilgili görüşlerini; sosyal etkinliklerin yapılabileceği mekanlar geliştirilmeli, okulların durumuna göre imkanlar bulunmaktadır, kullanım olarak çok iyi diyemeyiz, okuldaki fiziki ortamımız yeterlidir, yetersiz, okulun fiziki durumu yeterli olduğunu düşünüyorum, devletin taşınmalı eğitime uygun okullarda çöpü imkân yok, daha çok yer var ama bunlara verilen destek az üzücü, fiziki yeterliliğe sahip olmalı şeklinde açıklamaktadırlar. Konuyla ilgili örnek görüşmeler aşağıda yer almaktadır:

K1: “Genel olarak yeterlidir. Ancak özellikle spor salonu konusunda okullarımızın çoğunun sıkıntısı vardır. Taşınmalı eğitim okullarının bütçeden biraz daha fazla para gönderilmesi “

K7: “Kendi çalıştığım kurum adına cevaplamam gerekirse fiziki şartlarımız eğitim -öğretim faaliyetleri için yeterlidir “

K11: “Öğrencinin o kadar yol katettigine değmesi için yeterli ve donanımlı iyi bir eğitim alması gerekiyor”

K15: “Devletin taşınmalı eğitime uygun okullarda çöpü imkân yok.”

Öğretmenlere **“Öğrencileri taşıyan araçların güvenliliğine ve araçta personel olup olmadığına ilişkin düşünceleriniz nelerdir?”** şeklinde soru sorulmuş ve verdikleri cevaplar incelenmiştir. Öğretmenler konuyla ilgili görüşlerini; jandarma ve polisin sıkı denetimleri olmalı, güvenilir olmayan durumlar hayli fazla, araçların daha güvenilir hale gelmesi için emniyet kemeri takmayan öğrenci olması durumunda servis şoförüne ceza verilmeli, kesinlikle denetim yapılmalı, rehber yok araçların yaşı uygun değil, araçlarda yetersiz personelde, eksik kontrolsüz çok kontrol, araç yeni olmalı içinde servis elemanı buldurmalı, araçlarımız güvenli ve servis hostesleri mevcut, maalesef araçlarda yardımcı eleman bulunmamakta şeklinde açıklamaktadırlar. Konuyla ilgili örnek görüşmeler aşağıda yer almaktadır:

K1: “Araçlarda şoför dışında bir eleman daha bulunmalı. Araçların yaşı düşük olmalı örnek olarak 10 yaş sınır olabilir. Araç belgeleri, araç in durumu, bakım kontrollerin uzman ekip tarafından sürekli yapılması”

K8: “Her araçta servis yardımcı personeli olup çocukların emniyet kemeri iniş ve binış güvenilirliğini artırmalı”

K11: “Araçta şoförden başka personel olmuyor. Küçük çocuklar için yardımcı abla olmalı”

K15: “Kendi adıma çalıştığım okulda araçların denetimi sık sık yapılıyor ve servis hostesleri mevcut.”

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Bu araştırma, taşımali eğitimde görev yapan öğretmenlerin algıladıkları risk ve sorunları ortaya koymak amacıyla geliştirilmiştir. Bu araştırmanın evrenini, 2024-2025 eğitim-öğretim yılında Karadeniz Bölgesinde bir ilin resmi okullarında görev yapan öğretmenler oluşturmaktadır. Örnek seçimi için uygun örnek türlerinden biri olan maksimum çeşitlilik örneği kullanılmıştır. Araştırmaya 15 öğretmen katılmıştır. Bu çalışmada veriler içerik analizi kullanılarak analiz edilmiştir

Öğretmenler taşımali eğitimi; can ve mal kaybına yol açması mümkün olan durumlar, sorun oluşturan her şey, düzensiz, plansız yaşam, önlem alınmadığında sorun çıkarabilecek durum, hayatımı tehlikeye atacak durum, potansiyel tehlike olarak görmektedir.

Öğretmenler taşımali eğitimin; zorunlu olmadıkça kaldırılmalı, risk durumu yüksek olan bir uygulama, tekrar ele alınıp etkili ve verimli hale getirilmelidir, öğrencilere yazık oluyor, riskli bir durumdur olduğunu düşünmektedirler.

Öğretmenlere taşımali eğitimle ilgili en fazla; eğitim durumu yetersiz şoförlere maruz kalması, servis şoförlerinin trafiğe uygun olmayan hal ve hareketleri, yol ve hava şartları, fazladan öğrenci alınıp ayakta yolculuk yapması, güvenlik, servis sıkıntısı sorunlarının yaşandığını düşünmektedirler.

Öğretmenlere taşımalı eğitime tabi araçların; sıkı denetim, yasal çerçeveler içerisinde alınan önlemlerle, trafik kurallarına uymak taşıtın kontrollerden geçmiş olması, denetimler sıklaştırılmalı ve cezalar caydırıcı olmalı şeklinde düşünmektedirler.

Taşımalı eğitimde ilköğretim öğrencilerinin sorunlarının incelendiği araştırmada öğretmen ve okul yöneticilerinin taşıma merkezi okullarda çalışma süreleri arttıkça taşımalı eğitime karşı düşüncelerinin olumluya döndüğü görülmektedir (Şan, 2012). Taşımalı eğitim kapsamında ilköğretim okullarında görev yapan öğretmen ve yöneticilerin karşılaştıkları sorunlar araştırmasında okulun bulunduğu yerleşim yerine göre karşılaşılan sorunlar anlamlı bir farklılık göstermektedir. Yerleşim yerine göre sorunlarla karşılaşma oranları köy, ilçe merkezi, kasaba ve il merkezi şeklinde sıralanmaktadır (Küçük, 2010). Taşımalı eğitim kapsamındaki okullarda görev yapan öğretmen ve idarecilerin karşılaştıkları güçlüklerin ele alındığı çalışmada, yerleşim yerine göre servis hizmet puan ortalaması anlamlı bir farklılık göstermemektedir (Memek, 2014).

Öneriler

- Taşıma araçlarında gerekli güvenlik önlemlerinin alınabilmesi için öncelikle taşıma araçlarının hizmet standartlarına uygunluğu konusunda yüklenici firma yetkilileri ve taşıma şoförlerince gerekli hassasiyetin gösterilmesi gerekmektedir.
- Belirli aralıklarla açılacak kurslarla taşıma şoförlerine taşımalı eğitimin işleyişi konusunda gerekli bilgilendirme ve bilinçlendirme çalışmaları yapılmalıdır.
- Kolluk kuvvetleri tarafından yapılacak denetimler ile taşıma şoför listesinde ismi geçmeyen şoförler hakkında gerekli tutanaklar tutularak işlem yapılması gerekmektedir. Bu konu üzerindeki hassasiyet sıklıkla uygulanmalıdır.
- Kolluk birimlerince gerekli yol denetimleri artırılarak taşıma aracına gerek fazla öğrenci alımı veya öğrenci dışında yolcu alımından dolayı öğrencilerin ayakta kalması durumunda gerekli cezai işlemleri yapmalıdır.

KAYNAKÇA

- Dinçer, M. (2003). Eğitimin toplumsal değişme sürecindeki gücü. *Ege Eğitim Dergisi*, 3(1).
- Gültekin, M. (1998). *Eğitim bilimlerinde yenilik*. Anadolu Üniversitesi Yayınları
- Kılıç, E. Doğan, Tanman & Serkan (2009). İlköğretim okullarında eğitimde fırsat eşitsizliği, *Bilim, Eğitim ve Düşünce Dergisi*, 9(2), 2-5.
- Küçük, A. (2010). *Taşınmalı ilköğretim okullarında görev yapan yönetici ve öğretmenlerin karşılaştıkları sorunlar (Aksaray ili örneği)*. [Yayımlanmamış doktora tezi]. Selçuk Üniversitesi.
- Küçüksüleymanoğlu, R. (2006). Taşınmalı eğitim (Bursa ili örneği). *İlköğretim Online*, 5(2), 16-24.
- Memek, A. (2014). *Taşınmalı eğitim yapılan okullardaki yönetici ve öğretmenlerin taşınmalı eğitim sürecinde karşılaştıkları sorunlara ilişkin görüşleri (Şanlıurfa İli Örneği)*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Gaziantep Zirve Üniversitesi.
- Şan, A. (2012). *İlköğretimde taşınmalı eğitim öğrencilerinin sorunları*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Dokuz Eylül Üniversitesi.
- Yeşilyurt, M., Orak, S., Tozlu, N., Uçak, A. & Sezer, D. (2007). ilköğretimde taşınmalı eğitim araştırması Van il merkezi örneği, *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(19), 197-213.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.